

श्रीसोमनाथसंस्कृतयुनिवर्सिटी, वेरावलम्

सत्रान्तपरीक्षा - एप्रिल - २०१७

कक्षा - आचार्यद्वितीयवर्षम् (SEM-4)

प्रश्नपत्रम् - ३

गुणाः - ७०

विषयः - सर्वदर्शनम्

कोड - C.C.5.4.11

समयः -

दिनाङ्कः -

सन्दर्भग्रन्थः - न्यायसूत्रम् (वात्स्यायनभाष्यम्-प्रशस्तपादभाष्यञ्च)

प्रथमान्विति: (Unit-1)

- प्रश्नः - १ अधोलिखितयोः प्रश्नयोः एकस्य व्याख्या कार्या । ०४
- (१) प्रमाणचतुष्टयं व्याख्यात।
- (२) त्रिविधमनुमानं स्पष्टयत
- प्रश्नः - २ अधोलिखितयोः प्रश्नयोः कस्यचिदेकस्योपरि यथाभाष्यं व्याख्यां दत्त । १२
- (१) 'तदत्यन्तविमोक्षोऽपवर्गः' इति सूत्रं विशदयत।
- (२) 'प्रतिज्ञाहेतूदाहरणोपनयनिगमनान्यवयवाः' विशदयत।
- प्रश्नः - ३ निम्नलिखितेषु चतुर्णामेकेन वाक्येनोत्तरं लिखत । ०४
- (१) सिद्धान्तः कः?
- (२) कः संशय उच्यते?
- (३) न्यायशास्त्रप्रवर्तकः कः?
- (४) पदार्थाः कति? के च ते?
- (५) मनसोलिङ्गं किम्?
- (६) कथा इति केषां नाम?

द्वितीयान्विति: (Unit-2)

- प्रश्नः - ४ अधोलिखितयोः प्रश्नयोः एकस्य व्याख्या कार्या । ०४
- (१) 'सव्यभिचारविरुद्धप्रकरणसमानां' दोषत्वं प्रतिपादयत।
- (२) साध्यसमकालातीतयोः स्वरूपं विशदयत।
- प्रश्नः - ५ अधोलिखितयोः प्रश्नयोः कस्यचिदेकस्य सभाष्यं व्याख्यात । ०८
- (१) छललक्षणोदाहरणानि विशदयत।
- (२) 'पञ्चहेत्वाभासानां सूत्राणिव्याख्यात।
- प्रश्नः - ६ अधोनिर्दिष्टेषु त्रयाणाम् अतिलघूत्तरं यच्छत ०३
- (१) वाक्छलस्योदाहरणं किम्?
- (२) निग्रहस्थानं किम्?
- (३) प्रत्यनीकभावाज्जायमानः कः?
- (४) न्यायभाष्यकारस्य नामान्तरं किम्?
- (५) शास्त्रस्य प्रवृत्तिः कतिविधा?

तृतीयान्विति: (Unit-3)

- प्रश्न: - ७ अधोलिखितयोः एकस्य व्याख्या कार्या । ०४
- (१) वैशेषिकदर्शनस्य वैशिष्ट्यं सङ्क्षेपेण प्रतिपादयत।
 - (२) षट्पदार्थानां लक्षणानि विवेचयत।
 - (३) प्रशस्तपादभाष्यकर्तुः परिचयं कारयत।
- प्रश्न: - ८ अधोलिखितयोः प्रश्नयोः कस्यचिदेकस्य सभाष्यमुत्तरं लिखत । ०८
- (१) अभिधेयसम्बन्धप्रयोजनानि स्पष्टं व्याख्यात।
 - (२) षण्णां पदार्थानां साधर्म्यवैधर्म्याणि स्पष्टयत।
- प्रश्न: - ९ अधोनिर्दिष्टेषु त्रयाणाम् अतिलघूत्तरं यच्छत ०३
- (१) किं साधर्म्यम्?
 - (२) वैशेषिकदर्शने प्रमाणानि कति? के च ते?
 - (३) द्रव्यगुणकर्मणां साधर्म्यमेकं लिखत।
 - (४) प्रशस्तपादभाष्यं कस्य दर्शनस्य भाष्यो वर्तते?
 - (५) गुणकर्मणां आश्रयः किम्?

चतुर्थान्विति: (Unit-४)

- प्रश्न: - १० अधोलिखितेषु द्वयोः व्याख्या कार्या । ०४
- (१) वैशेषिकमते प्रमाणानि विशदयत।
 - (२) तैजसत्त्वं यथाभाष्यं व्याख्यात।
 - (३) पृथिवीत्वाभिसम्बन्धात्पृथिवीति पृथिव्याः लक्षणं यथाभाष्यं विशदयत।
- प्रश्न: - ११ अधोलिखितयोः प्रश्नयोः कस्यचिदेकस्य सभाष्यं व्याख्यां लिखत । १२
- (१) षट्पदार्थानां मोक्षहेतुत्वं व्याख्यात।
 - (२) उदकपवनानां नित्याऽनित्यत्वप्रकाराणि विवृणुत।
- प्रश्न: - १२ निम्नलिखितेषु द्वयोः टिप्पणीं लिखत । ०४
- (१) नवद्रव्याणां साधर्म्यवैधर्म्याणि
 - (२) द्रव्याणां सामान्यविशेषसंज्ञाः स्पष्टयत
 - (३) चतुर्विंशतिगुणानां स्वरूपम्।

प्रश्न: - ३

१. तन्त्राधिकरणाभ्युपगमसंस्थितिः सिद्धान्तः।
२. समानाऽनेकधर्मोपपत्तेर्विप्रतिपत्तेरुपलब्ध्यनुपलब्ध्यऽव्यवस्थातश्च विशेषापेक्षो विमर्शः संशयः।
३. महर्षिगौतमः।
४. षोडश, प्रमाणप्रमेयसंशयप्रयोजनदृष्टान्तसिद्धान्तावयवतर्कनिर्णयवादजल्पवितण्डाहेत्वाभासच्छल-जातिनिग्रहस्थानानि।
५. युगपज्ज्ञानानुत्पत्तिर्मनसो लिङ्गम्।
६. वाद-जल्प-वितण्डाः।

प्रश्न: - ६

१. नवकम्बलोऽस्येति।
२. विप्रतिपत्तिरप्रतिपत्तिश्च निग्रहस्थानम्।
३. जातिः।
४. द्रामिलः, पक्षिलस्वामीति।
५. त्रिविधा।

प्रश्न: - ९

१. समानो धर्मः येषां ते सधर्माणः तेषां भावः साधर्म्यम्।
२. द्वे, प्रत्यक्षानुमाने।
३. सत्तात्वम्।
४. वैशेषिकदर्शनस्या।
५. द्रव्यम्।